

Aan de leden van de Vereniging van Gepensioneerden van de Robeco Groep

Schoonhoven, 20 februari 2017

Aan het begin van dit jaar willen wij stilstaan bij wat ons heeft beziggehouden en tevens enige relevante informatie verstrekken over Robeco, het Pensioenfonds en de Vereniging.

In het afgelopen jaar zijn overleden:

Mevr. S.M.D. Dommerholt

Mevr. J. Schouten

Mevr. M.E. Brouwer-van Hilten

Mevr. H.M. Pas-Pino.

Onze deelneming gaat uit naar hun nabestaanden.

In het afgelopen jaar mochten we de volgende nieuwe leden verwelkomen:

Willem Klerx

Ruud Smeulders

Rien Weststrate.

Ultimo 2016 had onze Vereniging 100 leden, aan het eind van 2015 waren het er 101.

Wederom wil ik u aanmoedigen, om reeds gepensioneerde oud-collega's die nog geen lid van onze Vereniging zijn, over te halen om alsnog lid te worden.

De Vereniging is inmiddels uitgegroeid tot een belangenbehartiger waar het de pensioenen betreft en daarvoor is een zo duidelijk mogelijk mandaat van groot belang.

Robeco

Robeco is al weer 4 jaar eigendom van Orix, een Japanse financiële onderneming.

In het begin was het de gedachte, dat Orix zich niet of nauwelijks zou bemoeien met de gang van zaken bij Robeco, omdat men vrijwel geen ervaring met vermogensbeheer en beleggen had.

Inmiddels is er toch wel veel gebeurd.

De Raad van Bestuur is ingrijpend gewijzigd. CEO Roderick Munsters heeft Robeco al in november 2015 verlaten en daarna zijn vrijwel alle andere leden van de Raad van Bestuur ook naar elders vertrokken.

Als laatste is Leni Boeren recentelijk teruggetreden.

Als opvolger van Roderick Munsters is benoemd David Steyn, een Schot, maar ook die is al weer weg.

Opvolger van David Steyn is Gilbert van Hassel, die hoofd asset management van ING was en daarvoor een respectabele staat van dienst heeft opgebouwd bij JP Morgan. Met name ook in het Verre Oosten.

Ook het hoofd beleggen, Hans Rademaker is vertrokken.

Het ons vertrouwde Robeco Fonds, waarmee het allemaal begonnen is, gaat van naam veranderen en wordt "Robeco Global Stars Equities" met een geconcentreerde portefeuille van 30 tot 40 namen.

De organisatie van de Robeco Groep is ook ingrijpend veranderd.

Er is een financiële holding gecreëerd, waaronder een aantal werkmaatschappijen zijn gehangen zoals SAM, Transtrend, Boston Partners, Harbour, maar ook Robeco Rotterdam. Hiermee is de positie van Robeco Rotterdam veranderd, van centrum van de groep, naar (slechts) een werkmaatschappij.

Dat heeft wel consequenties, want niet langer komen de inkomsten van de gehele groep bij Robeco Rotterdam terecht, maar stromen rechtstreeks door naar de holding.

Voor de positie van ons Pensioenfonds kan dat van belang zijn, want er komt uiteraard minder geld bij Robeco Rotterdam terecht.

Met de Robeco Groep gaat het wel goed, het vermogen onder beheer is gegroeid tot € 281 mrd., vorig jaar was dat € 268 mrd.

Het vermogen onder beheer in Rotterdam is een respectabele € 137 mrd.

Er zijn kantoren in 16 landen, waarvan beleggingskantoren in Rotterdam, Singapore, Shanghai, Mumbai en Hongkong.

Robeco Rotterdam is nu gehuisvest in "First", een werkelijk prachtig gebouw aan het Weena, vlak bij het Centraal Station.

Robeco is ver gekomen.

Pensioenfonds Robeco

Het Robeco Pensioenfonds gaat ook dit jaar de pensioenen weer indexeren, zij het dat de weliswaar lage inflatie niet geheel wordt gecompenseerd.

De inflatie die de basis is voor de indexatie bedraagt 0.30% en daarvan wordt 0.28 % gecompenseerd. Niet helemaal omdat de "Beleidsdekkingsgraad" met 113% daarvoor niet hoog genoeg is.

De inflatie is laag en de "Beleidsdekkingsgraad" lager dan 120 %, daarom wederom een beperkte verhoging, maar toch belangrijk, omdat het verhoogde pensioen in komende jaren weer de basis vormt voor eventuele verdere verhogingen.

Er zijn niet veel pensioenfondsen die kunnen indexeren, dus het Robeco pensioenfonds doet het goed.

Dat laat onverlet, dat we in het verleden een behoorlijke achterstand hebben opgelopen. Of we die achterstand nog een keer kunnen repareren is vooral afhankelijk van de rente. Een forse rentestijging zou helpen, maar na verloop van tijd verjaart de termijn waarop gerepareerd wordt, dus de rentestijging moet wat dat betreft wel snel komen.

De dekkingsgraad bedroeg per ultimo 2016 op basis van marktwaarde 121.2 %.

De dekkingsgraad is de verhouding tussen vermogen en verplichtingen.

Op basis van het 12 maands voortschrijdend gemiddelde, was de "Beleidsdekkingsgraad" 113 %. In de periode van rentedaling hadden we voordeel van het voortschrijdend gemiddelde, maar nu de rente toch wat stijgt werkt het in ons nadeel.

De "Beleidsdekkingsgraad" wordt gebruikt als basis voor eventuele indexatie.

Het Robeco Pensioenfonds is heel voorzichtig en waardeert op basis van marktwaarde, terwijl de meeste pensioenfondsen waarden op basis van Ultimate Forward Rate (UFR). Bij UFR wordt uitgegaan van een hogere rente, dan de actuele rente, voor het deel van de verplichtingen die een looptijd hebben van meer dan 20 jaar.

Op basis van de UFR heeft het Robeco Pensioenfonds een dekkingsgraad van 129.8 %.

Niet slecht!

De beleggingsresultaten waren in 2016 goed.

Het vermogen is voor 55 % belegd in vastrentende waarden en voor 45 % in aandelen en hedgefonds.

De portefeuille is gesplitst in twee delen, de "matching" portefeuille die bepalend is voor de dekkingsgraad, zijnde 48 % van de beleggingen en een deel waarmee rendement wordt nagestreefd, waarin de aandelen en de hedgefonds zitten.

In de "matching" portefeuille zit het overgrote deel van de obligaties o.a. een grote belegging in "Maatwerk LDI". In de post Maatwerk LDI zit ook een grote belegging in het Robeco LDI Fonds. Het LDI fonds bestaat uit obligaties met een looptijd van wel 40 jaar. Deze zeer langlopende belegging is specifiek bedoeld, om het effect van dalende rente op de dekkingsgraad met 50 % te verminderen.

De rente is weliswaar sinds de zomer vorig jaar wat stijgende, maar toch nog lager dan aan het eind van 2015.

De "Match"/Maatwerk LDI portefeuille steeg met 24 %, Robeco High Yield Bonds stegen met 13.8 %. Pimco Emerging Markets Debt steeg met 14.1 %.

De aandelen deden het redelijk. Robeco-Conservative Equity steeg met 7.6% en Robeco-Quant Developed Markets Equities met 11.2 %.

Aandelen emerging markets deden het nog beter, Lazard-Emerging Markets met 24.3 % en Robeco Emerging Markets Conservative Equities met 12.6 %.

Transtrend was 7.9 % hoger.

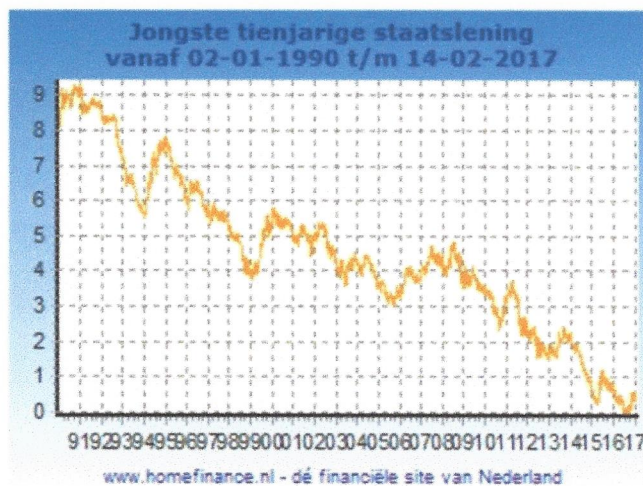
Het totaalrendement voor het jaar was 10.8%.

Al met al een goed resultaat.

Op onderstaande grafiek ziet u het verloop van de 10 jaarsrente sinds 1990, een ongeken-
de daling. Sinds oktober is de 10 jaarsrente van 0% naar 0.5% gestegen

10 jaars staatslening - lang termijn rente-ontwikkeling:

De rente die al sinds 1983/84 dalende is, heeft gezorgd voor een grote waarde-
stijging van de vastrentende waarden. In april 2015 tikte de 10 jaarsrente de nul aan en vorig jaar zomer
opnieuw, daarna zette een beperkte stijging van de rente in.

De grote vraag is of er sprake is, van een einde aan de daling van de rente, als dat het geval
zou zijn, dan valt een belangrijke factor van het positieve beleggingsresultaat weg.

Ook al zou dat het geval zijn, dan heeft het mogelijk wel een stijging van de dekkingsgraad
tot gevolg, omdat bij stijgende rente de daling van de waarde van de verplichtingen de
waardedaling van de obligaties overtreft.

We worden armer, maar de kans op indexatie van het pensioen neemt toe.

De Vereniging van Gepensioneerden heeft in het Bestuur van het Pensioenfonds twee
vertegenwoordigers, Cees van Breugel en tot halverwege vorig jaar Wim Moerman.

Helaas heeft Wim Moerman vanwege ernstige ziekte zijn ontslag uit het Bestuur moeten
nemen. Wim had zich met enthousiasme ingezet en was ook al lid van de Beleggings Advies
Commissie geworden.

Wij danken hem en wensen hem sterkte.

Gelukkig is onze secretaris Anton Fiolet bereid om de opengevallen plaats in het Bestuur in
te nemen. Het wachten is op goedkeuring van de Nederlandsche Bank.

Aangezien Anton Fiolet lid was van het Verantwoordingsorgaan, ontstond daar ook weer een
vacature en hiervoor hebben we Peter Reinders bereid gevonden om deze plaats te
bezetten. Peter is vrij recent met pensioen gegaan en dat is altijd een voordeel, want hij kent
nog veel mensen in de organisatie.

Wij zijn blij dat we op deze manier weer sterk vertegenwoordigd zijn, in zowel het Bestuur
als het Verantwoordingsorgaan.

Het is echt belangrijk, want er staat veel op het spel.

Een woord van dank voor de vier heren, die er de nodige tijd aan besteden, is dan ook zeer
op zijn plaats.

Bijeenkomsten

In het afgelopen jaar hadden we zoals gebruikelijk de "Voorjaarsbijeenkomst" in combinatie met de Algemene Ledenvergadering.

Ditmaal was het in het Nationaal Automuseum in Wassenaar.

Eigenaar van dit museum is de heer Louwman, de importeur van Toyota in Nederland.

De vader van de heer Louwman die dealer van Dodge was in Den Haag, is begonnen met het verzamelen van historische auto's. Louwman heeft dit enthousiast voortgezet en het is nu een van de mooiste collecties van klassieke auto's ter wereld in een speciaal daarvoor door een Amerikaanse architect ontworpen gebouw.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering die enigszins improviserend moest worden gehouden in het restaurant van het museum, werden de bestuursleden Joke Verschoor, Jan Remmerswaal en Joop Telder die aftredend waren en zich herkiesbaar hadden gesteld, weer herkozen.

Joke Verschoor was het jaar daarvoor in het Bestuur gekozen en was al na een jaar aftredend. Op deze manier treedt vanaf nu de helft van het Bestuur ieder jaar af.

Een goed idee van onze secretaris.

Onze bijeenkomsten zijn eigenlijk altijd geslaagd, maar deze was dit zeker.

Wij danken Joke Verschoor en Jan Kolkman voor de organisatie.

In november waren we weer te gast bij Robeco, dit keer in het nieuwe gebouw "First".

Na een ontvangst met koffie en thee begaven we ons naar de Rauwenhoff zaal, genoemd naar de oprichter van Robeco.

Mevrouw Donga, Directeur Human Resources van Robeco, was niet in de gelegenheid om een verhaal over de ontwikkelingen bij Robeco te houden, maar werd op voortreffelijke wijze vervangen door Monique Sturmans, hoofd interne communicatie van Robeco. Iets later voegde mevrouw Donga zich alsnog bij ons gezelschap.

Rein Godding, de nieuwe directeur van het Robeco Pensioenfonds, hield een interessant verhaal over het Pensioenfonds en zo werden we weer goed bijgepraat.

Na de borrel had Peter Stoute weer een heel mooi diner voor ons klaargemaakt, dat weer in de Rauwenhoffzaal werd geserveerd, die in de tussentijd was omgebouwd.

Het is echt bemoedigend, dat Robeco zo veel moeite voor ons doet.

Mevrouw Donga, die onze gastvrouw is, draagt de gepensioneerden een goed hart toe, daarover is geen twijfel.

De voorjaarsbijeenkomst voor dit jaar is al geregeld en de datum is 12 april.

Zet het in uw agenda.

Joke Verschoor en Jan Kolkman hebben opnieuw een interessant bezoek geregeld, ditmaal in het Spoorwegmuseum in Utrecht.

Een gedetailleerde uitnodiging volgt uiteraard nog.

Op de komende Algemene Ledenvergadering die wordt gehouden tijdens de

"Voorjaarsbijeenkomst" zal ik, ook al ben ik niet periodiek aftredend, toch aftreden.

Ik ben al heel wat jaren respectievelijk bestuurslid, secretaris en voorzitter.

Het wordt tijd om plaats te maken.

Dat kan omdat Dave Cross bereid is, om in het Bestuur plaats te nemen, waarop het Bestuur hem tot voorzitter wil benoemen.

Dave is bij uitstek geschikt om de Vereniging te leiden.

Al heel lang geleden hield hij bij onze bijeenkomst in het Arboretum in Kralingen een verhaal over de ontwikkelingen bij Robeco en ook de jaren daarna heeft hij dat nog een aantal malen gedaan en vaak gaf hij acte de presence bij het Najaarsdiner.

Het is duidelijk dat Dave wel iets heeft met onze Vereniging.

Daarnaast is hij nog maar kort gepensioneerd en kent nog veel mensen in de organisatie van Robeco.

Daarom ben ik heel blij dat ik de voorzittershamer aan Dave kan overgeven.

Ik heb het graag gedaan.

Opnieuw wil ik u attent maken op de website van het Pensioenfonds:

www.pensioenfondsrobeco.nl

Het is de plaats om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen bij het Pensioenfonds.

De Vereniging van Gepensioneerden heeft er ook een plaatsje gevonden.

Parkeren

Ook in het nieuwe kantoorgebouw behoort parkeren voor leden van onze Vereniging tot de mogelijkheden.

Op werkdagen na 18.00 uur en gedurende het weekend.

Wel even opbellen naar de beveiling (010-2242805) om uw komst aan te kondigen.

Met hartelijke groet,

Namens het Bestuur

Gerard de Bruin
voorzitter